

Ford, un nomada davant del drama de les vides petites

L'escriptor obre avui un cicle sobre narrativa nord-americana actual

Adela Farré

◆ BARCELONA. — Richard Ford (Jackson, Mississipi, 1944) obre aquesta tarda el cicle sobre la narrativa actual dels EUA que ha promogut l'Institut d'Estudis Nord-americans de Barcelona i que s'allargarà fins a mitjans de juny. Ford, qualificat per Raymond Carver com "el millor escriptor en actiu d'aquest país", ha publicat fins ara tres novel·les —*A Piece of my Heart* (1976), *The Ultimate Good Luck* (1981) i *The Sportswriter* (1986)— i un llibre de relats, *Rock Springs*, l'únic, fins ara, que era a l'abast del públic espanyol en una traducció editada per Anagrama. Precisament aquesta setmana, Columna publica la versió catalana de la novel·la que va significar la consagració internacional de Ford, *El periodista d'esports*.

La conversa amb l'escriptor, que ha experimentat la mobilitat vital que caracteritza la majoria dels seus personatges canviant sovint de lloc de residència, s'inicia parlant de Mèxic, on Ford va aprendre el castellà amb què ara i adés acota les respostes i del frustrat projecte d'instal·lar-se a la Provença francesa, "a casa de Stephen Spender, que es va enfadar molt quan la feina per acabar la meua última novel·la, *Wild Life*, va fer que deixés estar aquest projecte. Em va dir: 'ja saps que la feina és primer'; però el que el va aplacar van ser els diners, com a tots els poetes", diu amb un deix irònic.

—Vostè ambienta les seves històries a ciutats on ha viscut. Com influeix l'entorn en la seva obra?

—Sempre he escrit sobre les ciutats que he conegut quan ja no hi vivia. Però, quan t'eduques al

sud dels EUA com jo, sempre penses que el lloc on vius és important, un sentiment que comparteix tota la gent del sud a causa de l'aïllament que aquella zona va sofrir durant tot el segle XIX de la resta de la Unió, i l'esperit del qual s'ha mantingut fins ara. El sud no és un lloc meravellós, sinó una àrea amb molts problemes, econòmics, racials i, potser per tot això, des de molt jove vaig sentir curiositat per saber com es vivia en altres bandes. En aquest sentit, l'entorn és important literàriament.

—Llegint *Rock Springs*, un té la impressió que els seus personatges són gent sense esperança, i em pregunto fins a quin punt els problemes socials del sud que esmenta poden haver-hi influït.

—No són personatges sense esperança. Tots els narradors d'aquestes històries segueixen vivint i tenen un afecte i això, en un món tan complex com aquest en què vivim, ja és molt. No sé fins a quin punt la meua visió del món

està condicionada per haver-me criat al sud. Però penso, per exemple, en la discriminació racial, i com, malgrat aquesta, els negres que vaig conèixer vivien amb tota l'esperança possible.

—Potser esperança no és el terme just. Potser aquesta impressió la produeix un cert fatalisme, una manca d'ideals...

—Sí que en tenen, d'ideals. L'ideal d'estimar algú, perquè els ideals només poden referir-se a la vida concreta. Els meus personatges diuen: 'Quan era petit la meua mare m'estimava, m'he fet gran i em segueix estimant', o 'Sóc un home sense feina, però la meua dona m'estima'. Aquestes són coses importants. La literatura ha d'instruir-nos sobre on es troba l'esperança i refutar les idees convencionals, i això es el que volen les meves històries. Però per fer-ho em serveix el drama i aquest sempre es troba en les situacions extremes, cosa que demostren molt bé els grans escriptors russos.

"S'ha d'imaginar l'inimaginable i, després, convèncer el lector que existeix"

◆ Quan una bona part de la literatura que ens arriba dels EUA té per tema i escenari la vida a les grans ciutats —penseu en l'*esclava* de Nova York Tama Janowitz, que segueix Ford en el cicle de l'IEN—, aquest autor de Mississipi atrapa a les seves pàgines fotografies mogudes d'un Mercedes robat corrents a través de camps sense principi ni fi, de bandades d'ocques salvatges caient abatudes pels trets d'un caçador furtiu. Per què aquesta predilecció pel món rural?

—Perquè aquí és on veig el drama d'una manera més vívida", diu Ford. "M'interessen

les històries que expliquen esdeveniments que tenen repercussions socials, perquè sovint és a través de les reaccions dels qui ens envolten que entenem el que ens passa. De petits, per exemple, coneixem el significat de la mort veient la reacció dels nostres pares. A Nova York mor algú i dos carrers més enllà tothom ho ignora. No m'interessa l'aïllament urbà; cada home ja viu prou aïllat en ell mateix".

Ford connecta així amb una tradició literària americana representada per autors com Anderson, Steinbeck o Faulkner que la

"La literatura ha d'ensenyar-nos on es troba l'esperança", diu Ford

crítica ha vist continuada en l'anomenat *dirty realism*. Però Ford rebutja les etiquetes, "perquè les generalitzacions esborren les peculiaritats, que és justament on hi ha la qualitat d'un autor" i torna a citar els escriptors russos. ¿Ha tingut influències d'aquests, especialment? "D'una manera general m'interessen els autors que parlen de fets extremadament importants per les persones i que ningú havia vist abans. Com Txèkhov, que centra la seva mirada sobre fets aparentment nimis però transcendents". ¿La raó de ser de la literatura seria, doncs, com diu Kundera, descobrir una part fins aleshores desconeguda de l'existència? "En essència, sí. Però jo diria, millor, que la literatura ha d'imaginar allò que fins aleshores no era inimaginable i després convence't que existeix".